

ความรู้และความมั่นใจของมารดาในการดูแลตนเองและทารกภายหลังคลอดระหว่างกลุ่มที่ ได้รับคู่มือก่อนคลอดและหลังคลอด

อนุตตรีย์ เล็กสุวรรณ, ผ่องศรี ปันเปียง, อัมภา มิงาม
ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ กรมอนามัย

การดูแลสุขภาพอนามัยของแม่และเด็ก ถือเป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวนโยบายการดำเนินงานด้านสาธารณสุขซึ่งกลุ่มแม่และเด็กโดยเฉพาะระยะหลังคลอดถือเป็นกลุ่มสำคัญ ดังนั้นการให้สุขศึกษาและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังคลอดและการดูแลทารกแรกเกิดจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่มารดาหลังคลอดจะได้นำความรู้มาปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง สามารถเลี้ยงลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยลดอัตราการเสียชีวิตของมารดาหลังคลอดและทารกแรกเกิดได้อีกด้วย แต่ในช่วงหลังคลอดมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและด้านอารมณ์ จึงส่งผลให้มารดาหลังคลอดมีภาวะการเรียนรู้ลดลง ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลได้ทั้งหมด และปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง การศึกษาแบบ Intervention study แบบ before-after design ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้และความมั่นใจของมารดาในการดูแลตนเองและทารกภายหลังคลอดระหว่างกลุ่มที่ได้รับคู่มือมารดาหลังคลอดและการดูแลทารกในกลุ่มก่อนคลอดกับกลุ่มหลังคลอด ในหญิงตั้งครรภ์ที่เข้าร่วมโครงการ “สามมีส่วนร่วมเฝ้าหลังคลอด” ของหอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชกรรม รพ.ส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 1 เชียงใหม่ ในช่วงเดือนเมษายน ถึง กันยายน 2560 โดยใช้แบบวัดความรู้ของมารดาเกี่ยวกับการดูแลตนเองและทารกภายหลังคลอดจำนวน 20 ข้อซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังคลอด การบริหารร่างกายหลังคลอด การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เทคนิคพิเศษการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การดูแลทารกแรกเกิด การอาบน้ำลูก ตัวเหลืองในทารกแรกเกิด โรคขาดใจ ชิกซ์ พิธีเกิด และ แบบประเมินความมั่นใจของมารดา ในด้านการอุ้มลูก การอาบน้ำลูก การให้นมแม่ การบีบน้ำนมด้วยมือ การประเมินอาการตัวเหลืองของทารก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 23 ผลการศึกษาพบว่า ในกลุ่มที่ทดลองมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (.01) และกลุ่มทดลองมีความมั่นใจในการดูแลทารกแรกเกิดเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมร้อยละ..... ดังนั้นจึงควรมีแนวปฏิบัติในการแจกคู่มือมารดาหลังคลอดและการดูแลทารก โดยควรมีการแจกคู่มือตั้งแต่ในระยะก่อนคลอดเพื่อจะได้ใช้คู่มือการดูแลมารดาและทารกหลังคลอดให้มีประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ : ความรู้ ความมั่นใจ คู่มือการดูแลมารดาและทารกหลังคลอด ระยะก่อนคลอด ระยะหลังคลอด